

LBRRIS

We know
books

Serafim Lappas

Dacă Raiul există

Texte de autocunoaștere și căutare,
bazate pe experiențe reale

Traducere din limba greacă:

Cristian Spătărelu

EDITURA EGUMENITA

2024

Cuprins

Prolog	7
Jocul	11
De câte ori	13
De astăzi	15
Zece minute de predică	18
Orice s-ar întâmpla	22
Spune-mi, mamă	24
Lozul	25
Să strângem cureaua	30
Un an școlar bun, dascăle!	34
Vreau să te aud spunând asta	37
Iarăși și iarăși	39
Se străduia, dar... ..	42
Un vis nebunesc	45
Privește-mă!	46
Nu-i nicio problemă	50
Dacă Raiul există	53
Preotul, studenții și frigăruile	56
Bunica Harula	60
Copiii orfani	64
Pentru Tine pot	67
Acum o să vezi	70

Fii foarte atent, tată!	72
Noaptea din Sâmbăta Mare	76
Dacă vreodată... ..	78
Va veni	81
Graffiti	83
Un alt fel de nevoiețe	88
Compunerea	92
Învățătorășul	94
Copiii dificili	97
Multi-râvnitul „bravo”	102
Învieră la nouă seară	105
Italianul	108
Te ascult, sinele meu	114
Când viața ne dă răspunsuri	117
Furia	120
Ținându-se de mână	125
Tânărul homosexual	129
Crema de ciocolată	135
Maxim	141
Experimentul	146
Să nu uităm	151
Pentru totdeauna	153
Să vorbim	156
Îmbrățișarea ta	159
Omul lui Dumnezeu	160

Prolog

Cu bucurie scriu prologul acestui buchet de întâmplări adevărate ale preaiubitului Serafim Lappas, din care se extrag nu doar învățături, ci îndeosebi o atitudine de viață.

Este neîndoielnic că viața de zi cu zi deseori ne întunecă privirea, făurind gânduri și purtări automatizate.

Banalul devine dușmanul prospețimii și originalității, rutina adversarul înnoirii, suprafața subminatoarea adâncimii. Între timp, atât luptele din noi cât și presiunile exterioare insuportabile conlucrează la a făuri cinism și pesimism. Sufletul se zbate să răsuflă.

Autorul transformă viața cotidiană în câmp de aplicație a discernământului și descoperirii adevărului. Și a ales ca titlu al cărții o presupunere, lăsându-l pe cititorul inteligent să răspundă la acest silogism. Eu scriu răspunsul meu:

Dacă Raiul există, acesta va trece prin adevăr. Autorul ne ia de mână pentru a ne călăuzi spre o surpriză: adevărul nu este doar cele ce se văd la prima privire.

Dacă Raiul există, avem nevoie de un ansamblu de cunoașteri tehnice.

Autorul ne indică tehnica cugetelor bune și uimirea doxologică în fața vieții.

Dacă Raiul există, avem nevoie și de ceilalți acolo. Autorul se străduiește să ne transmită o privire iubitoare de oameni și plină de respect față de ceilalți.

Fiindcă lucrarea despre Rai de aici începe. Și, dacă Raiul în sens etimologic înseamnă grădină, ne va fi foarte greu să-l valorificăm vreodată dacă în prezent, când ni s-a dăruit, făurim în el locuri gloduroase și jungle impenetrabile.

Printre pasajele foarte puternice ale cărții am distins parafraza de la Elitis: „Oare cu câtă libertate ne-ai înzestrat, Dumnezeu meu, ca să nu Te vedem?”. Îți rog pe cititori să se gândească la adâncimea acestei constatări.

Modul în care ne vom folosi libertatea ne va îngădui să-L descoperim pe Dumnezeu sau ni-L va ascunde. Acela avea posibilitatea să ne acorde atât de puțină libertate, încât să-L vedem încontinuu. Însă această vedere a Lui ne-ar fi înăbușit.

Multe din întâmplările cărții au însușirea comună de a descrie situații în care libertatea este limitată. Meșteșugul autorului ne învață cum să extragem concluzii mai adânci, uneori și contrarii, din cele la care ne îndeamnă impulsul clipei. Căci cultura care ne înconjoară favorizează superficialitatea. Această carte este o călăuză plăcută și adevărată pentru a evita superficialitatea.

Dar cel mai important este că ținem în mâini și un model tipărit al revelației unui alt Dumnezeu, diferit de stereotipurile atât ale credincioșilor, cât și ale celor indiferenți. Al unui Dumnezeu care preferă să fim liberi, chiar dacă în felul acesta nu-L vedem.

Un Dumnezeu care ne sprijină neîncetat pentru îngrijirea grădinii din noi, chiar dacă noi refuzăm să-I atribuim Lui răsărirea florilor.

Un Dumnezeu care, dacă ținem seama fie și puțin de iubirea Lui, Îl vom găsi. De vreme ce Raiul există...

*Protopresbiterul Vasilios Thermos
Psihiatru de copii și adolescenți
Profesor la Academia Eclesiastică
Superioară din Atena*

Jocul

I-a scos pe elevii lui în curte. Era ultima oră din anul școlar. Le promisese, fiindcă îl rugaseră de multe zile să-i scoată afară ca să joace „paharul gol”. Cam în felul acesta se termina pentru toți elevii anul școlar, și așa se termina și pentru elevii din acea generație. Anul acela i se dăduse clasa a șasea a școlii în care avea cinstea să lucreze ca dascăl. S-a străduit să fie împreună-mergător cu copiii în descoperirea cunoașterii, în căutarea frumuseții acestei lumi și nu numai. Nu apucase să realizeze câte voia (reproșul oricărui cadru didactic la sfârșitul anului) cu „micii adolescenți” ai lui. Așa numiseră clasa lor când votaseră la începutul anului.

„Micii adolescenți” alergau să-și umple sticlele și baloanele la izvor și se crease o atmosferă de bucurie, fericire și libertate absolută. Apa nu le răcorea doar trupurile, ci mai ales sufletele, pentru că jocurile și lipsa de griji constituie cel mai bun răcoritor al copiilor. Un singur elev stătea pe bancă, singur, fără să participe la „paharul gol”, după ce mai înainte le șoptise ceva colegilor lui. Participa oarecum pasiv la joc de pe bancă, dând instrucțiuni și uneori însuflețindu-și colegii. Însă nicio picătură de apă nu reușea să se apropie de el. Contrar celorlalți, care erau uzi learcă.

Învățătorul, retras într-un colț, observa totul, privind de fiecare dată acolo unde considera necesar. La un moment dat observă că elevul de pe bancă încetase să mai participe, fie și pasiv, prin glasul și

măinile lui. Își plecase ușor capul și rămăsese tăcut. Învățătorul s-a deplasat spre el și i-a cerut voie să se așeze lângă el.

— Firește, luați loc, domnule, a fost răspunsul băiatului.

Nu avea mult timp la dispoziție. Peste puțin avea să sune clopoțelul.

— Curaj sau adevăr? îl întrebă.

Era un joc al întrebărilor care-l jucau între ei copiii din clasă, atunci când li se dădea ocazia.

— Adevăr, domnule, îi răspunse oarecum surprins, zâmbind cu rețineră.

— De ce nu te joci cu colegii tăi, Iorgos?

— E, jocul acesta nu-mi place foarte mult, domnule.

— Am crezut că ai ales „adevăr”.

Urmă o tăcere și o schimbare rapidă de priviri.

— Bine, îmi place mult, domnule, dar mamei mele nu i-ar plăcea dacă ar afla-o. „Băieții buni nu fac astfel de lucruri”, o să-mi spună, și probabil că nu m-ar mai lăsa la antrenamentele de baschet, ca pedeapsă. De când mă știu părinții mi-au adăugat o etichetă care pentru ei și pentru mine constituie un al doilea nume: „băiat bun”.

Urmă o mică pauză. Îi era greu să continue, și prin urmare formulă o întrebare:

— Curaj sau adevăr, domnule?

— Adevăr, răspunse învățătorul.

— Dumneavoastră, domnule, ați vrea să jucați acest joc cu copiii?

— Da, aș vrea mult. Cu mulți ani în urmă, când am fost numit prima oară pe postul de învățător, am jucat

acest joc cu elevii din clasa unei școli mici, dintr-un sătuleț. M-am simțit foarte bine.

– De ce nu jucați și acum, domnule?

– Deși aș vrea mult asta, mă gândesc la ce vor spune colegii mei, dar și părinții copiilor care mă vor vedea ud peste puțin, când va suna clopoțelul.

Când a terminat fraza, clopoțelul a sunat.

– Sper că la anul, domnule, veți reuși și în cele din urmă veți juca.

– Mulțumesc. La fel îți urez și ție. La gimnaziu acest joc va fi și mai amuzant.

– Mulțumesc mult, domnule. Mă voi strădui. Vacanță plăcută!

– La fel, băiete. La revedere.

De câte ori

Era cu câteva zile înainte de Crăciun și el își bea cafeaua de după amiază foarte întristat și îngândurat. „De câte ori va mai trebui să stau neputincios ca un copilaș în fața vieții?”, se întreba. „De câte ori va fi nevoie pentru a conștientiza că din clipa în care ne naștem trăim într-o continuă traumă psihică cu pauze mai mici sau mai mari de bucurie și lipsă de griji?”, îl întrebase soția lui. „De câte ori va trebui să-mi doresc a deschide gura doar pentru a mă ruga?”, se gândea, neavând chef de multă vorbărie.

Nu apucase să-și tragă răsuflarea după criza financiară care-l lovise cu câțiva ani în urmă, acum venise și pandemia să-l termine, nu doar financiar,

ci mai ales sufletește. Coronavirusul îi amenința viața partenerului său de afaceri, cu care cu câteva săptămâni înainte făcuse planuri pentru afacerea lor. Nu-și putea crede ochilor. Nu putea digera asta. Cum s-a molipsit cu virusul? De unde? De ce să se lupte acum cu moartea la secția de terapie intensivă, om tânăr? Fiindcă fusese deosebit de atent și nu avusese probleme speciale de sănătate. S-a necăjit, s-a înspăimântat, s-a stresat. Așteptările i-au fost date încă o dată peste cap. Partida părea pierdută din mâini și el nu mai voia să joace.

Un dușman nevăzut, un virus invizibil, a venit nechemat, de nicăieri, ca să-i amintească încă o dată că nu este atotputernic, că este stricăcios, că moartea continuă să fie vrăjmașul lui cel de pe urmă, oricât de mult s-a dezvoltat știința și tehnologia. Să-i amintească încă o dată că este vulnerabil la schimbări, la durere, la frică și la nesiguranța împrăștiată de viața însăși. Stătea supărat, mai ales serile, când asfințitul iernii îi întuneca și mai mult sufletul. „Cea mai firească reacție în viață, îndeosebi în perioada aceasta, este ca omul să se îmbolnăvească de depresie”, se gândea, pentru că și el simțea că nu mai poate lupta.

Pe de altă parte, se întreba câți oameni nu trăiseră de-a lungul vremii întristarea, durerea, deznădejdea, amenințarea morții la secția de terapie intensivă, chiar și cu puțin înainte de Crăciun, cu puțin înainte de pregătirile pentru Revelion. Nu cumva este o ocazie bună să simțim și să împărtășim toți împreună trauma psihică pe care o trăim sau am trăit-o odinioară? De câte ori în definitiv? De atâtea ori cât durează aventura vieții, de atâtea ori cât Dumnezeu

îngăduie să răsară o nouă zi, cât insistă să preschimbe durerea în nădejde.

De astăzi

La un moment dat vine bine-cunoscutul moment, când noi toți, sau mai degrabă aproape toți, luăm decizii curajoase. Suntem mai hotărâți ca niciodată. Poate că am amânat de multe ori strădaniile de schimbare a paginii vieții, sau ne-am străduit de tot atâtea ori, dar în cele din urmă n-am reușit. Poate că am vorbit cu mulți ani înainte despre toate cele pe care voiam să le schimbăm, poate că le-am avut zi și noapte în minte, dar n-au coborât niciodată în inima noastră și la urmă ne-am întrebat dacă nu cumva în zadar ne-am străduit, nu doar noi, ci și oamenii care se aflau lângă noi și ne sprijineau în felul lor. Însă nimic nu este în zadar atunci când se face în chip frumos, cu iubire, discernământ și interes pentru celălalt om, chiar dacă ar trebui să-l așteptăm o viață întreagă.

Atunci când vine acest moment, adică schimbarea modului de gândire al omului, pentru ca în final să se întâlnească cu viața reală, constituie un eveniment uimitor, o minune pe care merită s-o trăiască sau s-o observe la alt om care o trăiește. Constituie o minune, întocmai cum s-a întâmplat atunci când Hristos l-a făcut pe omul infirm să umble. Și aici se întâmplă ceva asemănător. Infirmitate duhovnicească este omul care nu nădăjduiește, nu iubește, nu se bucură, care nu se acceptă pe sine, care nu-și asumă niciodată

vreo responsabilitate și nu împărtășește nimic cu ceilalți, care invidiază și se ascunde în spatele oricărei greutăți făcând mereu pe victima. Și vine momentul, care nu este altceva decât harul lui Dumnezeu, care acționează mereu în colaborare cu dispoziția și strădania omului, oricât de mică ar fi aceasta, e suficient să fie adevărată. Și atunci îl vedem pe omul infirm duhovnicește, care era încremenit în deșertul uscat, cum umblă pe cărări duhovnicești unde stăpânesc bucuria, poezia, acceptarea, iubirea, nădejdea, înțelegerea, creativitatea, dragostea de Dumnezeu și adevărata viață.

În fața unui asemenea moment, în fața unei asemenea minuni, m-am aflat odinioară și eu și sunt cu adevărat recunoscător pentru asta. Am dobândit atâta putere, atâta viață, atâta bucurie în dimineața aceea, din cuvintele și privirea unui vechi prieten de-al meu, încât n-o să uit niciodată. Căci nu câștigă doar cel ce hotărăște să se schimbe, ci și cel care se află lângă el. Chiar dacă schimbarea celui alt nu ne influențează direct, se poate ca pe viitor să constituie izvor de inspirație și putere pentru schimbarea noastră. Și important este că prietenul meu n-a rămas la cuvinte, ci treptat a trecut la fapte, și asta m-a ajutat până astăzi, pentru că încă suntem prieteni.

Așadar în dimineața aceea și-a comandat cafeaua fără zahăr.

– Cum așa? îl întrebai.

– De astăzi încep dieta, nu mai merge, am luat multe kilograme în ultimul an și nu numai, îmi răspunse hotărât.

Și continuă zicând:

— De astăzi voi încerca să îmbrac cămașa iubirii mai des, chiar dacă nu voi apuca s-o calc, însă nu doar ca un sentiment de relație erotică, ci ca o atitudine generală față de viață, de natură, de animale și de orice altceva care mă înconjoară. De astăzi mă voi strădui să străbat drumul meu, chiar dacă ar fi urcător și plin de gloduri. De astăzi mă voi strădui să cobor din camionul singurătății mele, în care am urcat de mult timp, fiindcă obosisem să mai sper. De astăzi voi accepta faptul firesc pentru fiecare om, adică faptul că nu voi fi mereu bine în această viață pândită de răutate, de nedreptate, de invidie și respingere, le voi avea mereu pe cele bune și pe cele rele ale mele. De astăzi nu mă voi grăbi ca cerul sufletului meu să se însenineze de norii deși care l-au umplut, fiindcă acest lucru provoacă și mai mult stres și tulburare, ci voi aștepta cu răbdare și nostalgie să iasă iarăși soarele. De astăzi mă voi strădui să cred că Dumnezeu a sădit în mine ceea ce am nevoie pentru a înfrunta greutățile vieții. De astăzi mă voi strădui să cred iarăși că în jurul nostru există suflete care au coborât jos pe pământ pentru a vindeca răni care sunt încă deschise. De astăzi voi lăsa permanent o lampă aprinsă pentru a-mi lumina fie și puțin mintea, atunci când aceea va fi întunecată de gânduri negre.

Pentru că de astăzi în fiecare zi Dumnezeu va regiza filme de scurt metraj exclusiv pentru fiecare din noi, pentru a găsi bucuria și pacea vieții noastre. Și aceste filme sunt proiectate o singură dată, în ziua de astăzi a fiecăruia. Uneori au „happy-end” și alteori nu, însă cu siguranță mereu au suspans. Iar Dumnezeu singurul lucru pe care-l vrea este să avem